

Nyt fra SEGES

Stress og mælkemangel

Fokus: Mælkeproduktionen var dårligere hos søer med forhøjet stresshormon, høj hjertefrekvens og væskeansamlinger i yveret. Forandringerne forekom før faring.

Konklusion

38 søer med lav mælkeproduktion (PDS) havde forhøjet stresshormon før faring. Søerne havde også høj hjertefrekvens, væskeansamlinger i yveret og fik senere betændelse i kroppen.

Af Marianne Kaiser og Poul Bækbo, dyrlæger, PhD

Allerede fra 60 timer før de første grise blev født, fandtes der en højere koncentration af stresshormonet CgA i spyttet hos søer, der senere havde en nedsat mælkeproduktion. Det er resultaterne af en ny undersøgelse, der i et samarbejde mellem Københavns Universitet og SEGES blev gennemført i en veldreven dansk so-besætning med høj sundhed. Kort efter faringen havde de samme søer også forhøjede

værdier af et andet stresshormon (kortisol) og betændelse i kroppen (beskrevet i SVIN nr. 6 fra 2019). Søer, der producerer for lidt mælk umiddelbart efter faringen, kaldes PDS-søer. PDS er en sygdom, som kan være svær at erkende, men PDS kan være årsag til et skjult tab hos pattegrise i form af lavere tilvækst, højere sygdomsfrekvens og dødelighed.

Hjerte-karproblemer
Stresshormonet CgA er forbundet med hjerte-karproblemer

hos mennesker og bestemte dyrearter. Det gælder sandsynligvis også søer, da PDS-søerne i undersøgelsen havde en højere hjertefrekvens og flere væskeansamlinger i yveret i sammenligning med raske søer.

Helt nyt

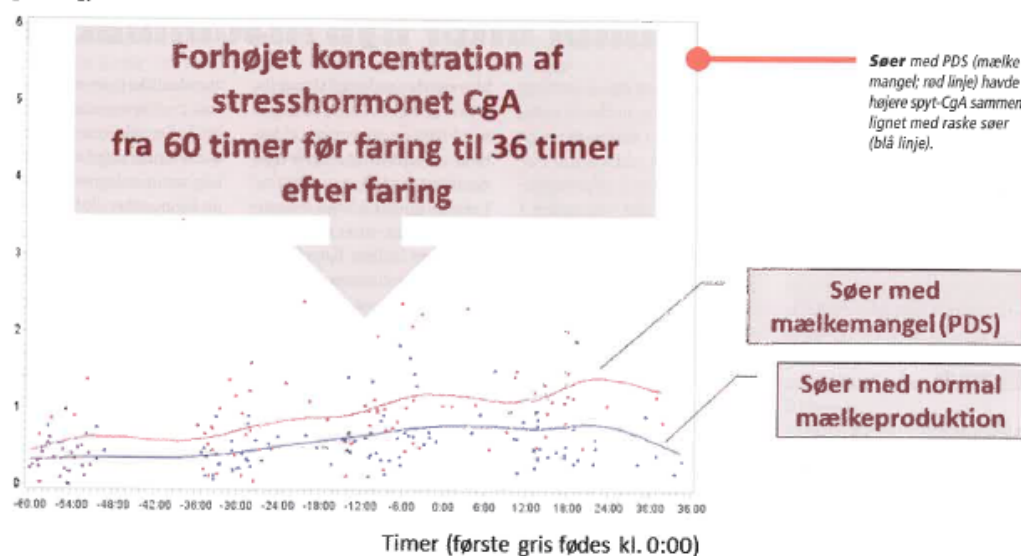
Det er helt nyt at undersøge for stresshormonet CgA hos grise. Derfor er viden om CgA mest kendt fra mennesker, hvor CgA har vist sig at stige ved fysisk og psykisk stress. CgA er også knyttet til mave-tarmkanalen og kan stige ved visse typer af mave-tarmlidelse hos mennesker. Årsagen til den høje CgA hos søer kendes ikke, men bør undersøges nærmere. En teori er, at høje koncentrationer af CgA kun findes ved

Fakta

- PDS betyder nedsat mælkeproduktion hos søer efter faring.
- PDS kan koste mellem 2.240 og 3.500 kr. pr. so.
- Ny forskning tyder på, at søer med PDS har en kraftigere betændelse i kroppen kort efter faring i sammenligning med raske søer uden PDS.
- PDS er mere end yverbetændelse, hvorfor søer uden yverbetændelse stadig kan være syge.

nogle søer, fordi de kan være mere stressfølsomme end andre. Hvis det er tilfældet, kunne man fravælge søer, der er disponeret for PDS gennem

CgA 10⁻⁵ g/L

avl. En anden teori er, at det forhøjede CgA skyldes forstyrrelser i mave-tarmkanalen. Det bør derfor også undersøges, om nogle fodertyper og eller managementløsninger kan forebygge PDS.

Lav energiomsætning

Sammenlignet med raske søer havde PDS-søerne i undersøgelsen tegn på lavere energiomsætning. Den lavere energiomsætning kan måske forklare den lavere mælkeproduktion. Årsagen til den lavere energiomsætning kendes heller ikke præcist, men hænger sandsynligvis sammen med den forøgede betændelse i kroppen på PDS-søerne. Betændelse giver nemlig feber og nedsat appetit.

Diagnose

Vores nabolande stiller i øjeblikket skarpt på PDS. PDS har sandsynligvis altid været til stede i nogle af vores søer, men grundet manglen på en god diagnose til påvisning af PDS er det stadig vanskeligt at udpege de syge søer. Samtidig bliver problemet ofte overskygget af yverbetændelse. Forskning peger dog på, at yverbetændelse kun er en afledt effekt af PDS. Behovet for en diagnostisk metode til påvisning af PDS er derfor stort, især fordi den nye forskning indikerer, at PDS kan opdages meget tidligt. Et effektivt værktøj til påvisning af PDS er også nødvendig, hvis man i fremtiden ønsker at kunne fravælge søer, der er disponeret for PDS.

Kilde:

Kaiser et al. Hormonal and metabolic indicators before and after farrowing in sows affected with postpartum dysgalactia syndrome. BMC Vet Res. 2018 Nov 7;14(1):334.

